

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a șasea)

3 iulie 2014^{*}

„Trimitere preliminară — Directivele 93/13/CEE și 2008/48/CE — Aplicare ratione temporis și ratione materiae — Fapte anterioare aderării României la Uniunea Europeană — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Punere în aplicare a dreptului Uniunii — Lipsă — Necompetență vădită — Articolele 49 TFUE și 56 TFUE — Inadmisibilitate vădită”

În cauza C-92/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Judecătoria Câmpulung (România), prin decizia din 25 februarie 2014, primită de Curte la 5 martie 2014, în procedura

Liliana Tudoran,

Florin Iulian Tudoran,

Ilie Tudoran

împotriva

SC Suport Colect SRL,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul A. Borg Barthet, președinte de cameră, domnul E. Levits (raportor) și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, conform articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții,

dă prezenta

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 49 TFUE și 56 TFUE, a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), a articolelor 3 și 10 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele

^{*} Limba de procedură: româna.

încheiate cu consumatorii (JO L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273), precum și a anumitor dispoziții din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO L 133, p. 66).

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Liliana Tudoran, precum și domnii Florin Iulian Tudoran și Ilie Tudoran, pe de o parte, și SC Suport Colect SRL (denumită în continuare „Suport Colect”), pe de altă parte, cu privire la modalitățile de recuperare a unei datorii izvorâte dintr-un contract de credit încheiat în cadrul achiziționării unui bun imobil, garantat prin ipotecă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 10 din Directiva 93/13 prevede la alineatul (1) al doilea paragraf:

„[Dispozițiile Directivei 93/13] se aplică tuturor contractelor încheiate după 31 decembrie 1994.”

- 4 Articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2008/48 are următorul cuprins:

„Prezenta directivă nu se aplică următoarelor contracte:

- (a) contracte de credit garantate fie prin ipotecă, fie printr-o altă garanție comparabilă, utilizată în mod curent într-un stat membru asupra unui bun imobil, fie printr-un drept legat de un bun imobil;
- (b) contracte de credit al căror scop este dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate asupra unui teren sau asupra unei clădiri existente sau proiectate;

[...]”

Dreptul român

- 5 Articolul 372 din Codul de procedură civilă prevede:

„Executarea silită se va efectua numai în temeiul unei hotărâri judecătorești ori al unui alt înscris, care, potrivit legii, constituie titlu executoriu.”

- 6 Potrivit articolului 379 alineatul (1) din acest cod:

„Nicio urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc decât pentru o creanță certă, lichidă și exigibilă.”

- 7 Articolul 399 din Codul de procedură civilă prevede:

„Împotriva executării silite, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare”.

- 8 Articolul 120 din Ordonanța de Urgență nr. 99 din 6 decembrie 2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (*Monitorul Oficial al României*, nr. 1027, denumită în continuare „Ordonanța de Urgență nr. 99”) prevede:

„Contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 La 5 octombrie 2006, reclamanții din litigiul principal au încheiat cu Banca Comercială Română un contract de credit pentru suma de 17 200 de euro în vederea cumpărării unui bun imobil situat în Câmpulung (România).
- 10 Acest contract prevede că rata dobânzii este fixă în primul an de la acordarea creditului. După această dată, rata dobânzii este formată din dobânda de referință variabilă, care se calculează prin adăugarea la rata dobânzii afișată la sediul băncii a unei variabile numite „serviciul datoriei împrumutatului”, care reprezintă capacitatea acestuia de a-și onora ratele scadente ale împrumutului, exprimată ca număr de zile de întârziere la plată de la data scadenței.
- 11 În plus, acest contract prevede o majorare a ratei dobânzii pe perioada contractului în funcție de capacitatea de rambursare a împrumutatului. Astfel, rata dobânzii revizuită este majorată în funcție de durata întârzierii la plată.
- 12 La 11 octombrie 2006, domnul Florin Iulian Tudoran și doamna Tudoran au constituit cu aceeași bancă o ipotecă de rangul 1 asupra bunului imobil achiziționat pentru garantarea obligațiilor de plată care rezultă din contractul de credit din 5 octombrie 2006.
- 13 La 12 mai 2009, banca a adresat reclamanților din litigiul principal o notificare din cauza neîndeplinirii obligațiilor lor contractuale, întrucât nu au plătit anumite rate pentru rambursarea creditului. Acestora li s-a solicitat plata sumei de 233,91 euro în termen de 7 zile de la notificarea respectivă. În caz de neplată, întregul sold restant datorat ar fi exigibil, iar banca ar recurge la procedurile de executare silită.
- 14 Creanța față de reclamanții din litigiul principal a făcut obiectul a două cesiuni succesive. În final, aceasta a fost dobândită de Suport Colect printr-un contract de cesiune de creanță din 5 august 2009.
- 15 La 18 mai 2012, Suport Colect a declanșat o procedură de executare silită împotriva reclamanților din litigiul principal.
- 16 La 15 martie 2013, un executor judecătoresc sesizat de Suport Colect a emis, în temeiul contractului de împrumut, garantat prin ipotecă, încheiat de reclamanții din litigiul principal, o somație de plată pentru recuperarea sumei de 16 980,75 euro.
- 17 Această somație a servit drept temei pentru actele de executare care au constatat într-o poprire asupra salariului și într-un sechestrul asupra bunului imobil în cauză.
- 18 La 13 iunie 2013, reclamanții din litigiul principal au sesizat Judecătoria Câmpulung cu o contestație la executare formulată împotriva tuturor actelor de executare. Aceștia solicită anularea actelor menționate, precum și a somației de plată.

- 19 Pe fond, reclamanții din litigiul principal susțin că executarea silită se întemeiază pe o creanță care nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 379 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, aceasta nefiind certă, lichidă și exigibilă, întrucât nu s-ar face nicio precizare cu privire la quantumul exact al sumelor care intră în componența creanței respective.
- 20 După ce a dispus efectuarea unei expertize contabile pentru stabilirea quantumului exact al creanței, instanța de trimitere pune problema compatibilității clauzelor referitoare la stabilirea ratelor dobânzii prevăzute în contractul de credit în discuție în litigiul principal cu Directivele 93/13 și 2003/48, precum și a compatibilității articolului 120 din Ordonanța de Urgență nr. 99 cu articolele 49 TFUE și 56 TFUE, precum și cu articolul 47 din cartă.
- 21 Acestea sunt împrejurările în care Judecătoria Câmpulung a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Dispozițiile [Directivelor 93/13 și 2008/48] sunt aplicabile și unui contract de credit încheiat la 5 octombrie 2006, anterior aderării României la Uniunea Europeană, dar ale cărui efecte se produc și în prezent, dispozițiile sale fiind supuse executării la acest moment, ca urmare a unor cesiuni succesive ale creanței înscrise în acesta?
- 2) În situația în care răspunsul la prima întrebare este pozitiv, clauze cum sunt cele privitoare la «serviciul datoriei împrumutatului» prin raportare la existența unor întârzieri de plată ale debitorului, precum și cele privitoare [la] creșterea dobânzii după trecerea unui an, urmând ca după acest moment ea să fie formată din dobânda de referință variabilă a Băncii Comerciale Române, care se afișează la sediile băncii, la care se adaugă 1,90 [puncte procentuale], pot fi considerate abuzive în conformitate cu Directiva [93/13]?
- 3) Principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, astfel cum acesta este garantat la articolul 47 din [cartă], se opune unei dispoziții de drept național, cum este cea prevăzută de articolul 120 din Ordonanța de Urgență nr. 99 [...], care recunoaște caracterul de titlu executoriu unui contract de credit bancar, încheiat în lipsa unei forme autentice și fără a exista posibilitatea pentru debitor de a negocia clauzele acestuia, în baza căruia, cu o verificare sumară și după obținerea încuviințării executării silită într-o procedură necontencioasă, cu posibilități restrânse pentru judecător de a cerceta întinderea creanței, executorul judecătoresc să poată trece la executarea silită a bunurilor debitorului?
- 4) Directiva [93/13] trebuie interpretată în sensul că se opune ca o reglementare a unui stat membru precum articolul 372 și următoarele din vechiul Cod de procedură civilă să permită creditorului să pretindă executarea unei prestații derivate din clauze contractuale abuzive procedând la executarea bunului grevat de garanție prin vânzarea bunului imobil în pofida opoziției consumatorului, fără o evaluare a clauzelor contractuale de către o instanță independentă?
- 5) Existența în legislația națională a unei prevederi cum este cea a articolului 120 din Ordonanța de Urgență nr. 99 [...], care recunoaște caracterul de titlu executoriu unui contract de credit bancar, este de natură să aducă atingere dreptului la libera stabilire prevăzut de articolul 49 [TFUE], cât și la libera prestare a serviciilor, prevăzut de articolul [56] TFUE, prin descurajarea cetățenilor Uniunii de a se stabili într-un stat în care unui contract bancar, încheiat de o instituție privată, i se recunoaște o valoare egală cu cea a unui titlu executoriu reprezentat de o sentință judecătorească?
- 6) Dacă răspunsul la întrebările de mai sus este pozitiv, instanța națională are posibilitatea de a invoca din oficiu caracterul neexecutoriu al unui asemenea titlu, prin care se execută silit o creanță menționată într-un asemenea contract?”

Cu privire la procedura în fața Curții

- 22 În cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere a formulat o cerere de aplicare a procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 23 Cu toate acestea, în temeiul articolului 53 alineatul (2) din acest regulament, atunci când Curtea este în mod vădit incompetentă să judece o cauză sau atunci când o cerere sau o cerere introductivă este în mod vădit inadmisibilă, Curtea poate oricând să decidă, după ascultarea avocatului general, fără continuarea procedurii, să se pronunțe prin ordonanță motivată.
- 24 Întrucât, în speță, trebuie aplicată această dispoziție, nu este necesară pronunțarea asupra cererii privind procedura accelerată.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Directivele 93/13 și 2008/48 trebuie interpretate în sensul că dispozițiile acestora sunt aplicabile unui contract de credit imobiliar încheiat înainte de aderarea României la Uniunea Europeană dar care produce încă efecte în prezent și, în esență, dacă Curtea este competentă să răspundă la a doua și la a patra întrebare.
- 26 În ceea ce privește, în primul rând, Directiva 93/13, din decizia de trimitere reiese că contractul de credit în discuție în litigiul principal a fost încheiat la 5 octombrie 2006, iar ipoteca pentru garantarea acestuia a fost constituită la 11 octombrie 2006, și anume înainte de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniune.
- 27 Or, pe de o parte, Curtea este competentă să interpreteze dreptul Uniunii numai în ceea ce privește aplicarea sa într-un stat membru începând de la data aderării acestuia din urmă la Uniune (Ordonanța Pohotovost, C-153/13, EU:C:2014:264, punctul 24 și jurisprudența citată).
- 28 Pe de altă parte, întrucât rezultă din articolul 10 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 93/13 că aceasta se aplică doar contractelor încheiate după 31 decembrie 1994, data expirării termenului de transpunere a acesteia, trebuie să se țină seama de data încheierii contractului în discuție în litigiul principal pentru stabilirea aplicabilității acestei directive în privința contractului respectiv, nefiind relevantă perioada în care acesta din urmă produce efecte.
- 29 Prin urmare, întrucât contractul de credit în discuție în litigiul principal a fost încheiat la 5 octombrie 2006, garantat printr-o ipotecă constituită la 11 octombrie 2006, trebuie să se constate că Directiva 93/13 nu se aplică litigiului principal.
- 30 În ceea ce privește, în al doilea rând, Directiva 2008/48, este suficient să se constate că, în temeiul articolului 2 alineatul (2) literele (a) și (b), sunt excluse din domeniul de aplicare al acestei directive contractele de credit garantate prin ipotecă, precum și contractele de credit al căror scop este dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate asupra unei clădiri existente sau proiectate.
- 31 Întrucât din decizia de trimitere reiese că contractul în discuție în litigiul principal este un contract de credit al cărui scop este dobândirea unui bun imobil și care este garantat printr-o ipotecă, Directiva 2008/48 nu se aplică situației de fapt în cauză în litigiul principal.
- 32 Prin urmare, nici dispozițiile Directivei 93/13, nici cele ale Directivei 2008/48 nu sunt aplicabile litigiului principal.

Cu privire la a doua și la a patra întrebare

- 33 Ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare, nu trebuie să se răspundă la a doua și la a patra întrebare.

Cu privire la a cincea întrebare

- 34 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 49 TFUE și 56 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care recunoaște caracterul de titlu executoriu unui contract de împrumut bancar.
- 35 Trebuie arătat că revine Curții sarcina de a examina condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a-și verifica propria competență (a se vedea în acest sens Hotărârea Volker und Markus Schecke și Eifert, C-92/09 și C-93/09, EU:C:2010:662, punctul 39, precum și Hotărârea Susisalo și alții, C-84/11, EU:C:2012:374, punctul 16).
- 36 În această privință, trebuie amintit că Curtea nu este competentă să răspundă la o întrebare adresată cu titlu preliminar atunci când este evident că dispoziția din dreptul Uniunii supusă interpretării acesteia nu este aplicabilă (Hotărârea Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, C-139/12, EU:C:2014:174, punctul 41 și jurisprudența citată).
- 37 În ceea ce privește normele dreptului Uniunii a căror interpretare se solicită, este necesar să se arate că dispozițiile Tratatului FUE care reglementează libertatea de stabilire și libera prestare a serviciilor nu sunt aplicabile într-o situație în care toate elementele se limitează la interiorul unui singur stat membru (a se vedea, în ceea ce privește libertatea de stabilire, Hotărârea Comisia/Franța, C-389/05, EU:C:2008:411, punctul 49 și jurisprudența citată, precum și, în ceea ce privește libera prestare a serviciilor, Hotărârea Omalet, C-245/09, EU:C:2010:808, punctul 12 și jurisprudența citată).
- 38 Cu toate acestea, trebuie amintit că, în anumite condiții, caracterul pur intern al situației în discuție nu împiedică Curtea să răspundă la o întrebare adresată în temeiul articolului 267 TFUE.
- 39 Aceasta poate fi situația, de exemplu, în ipoteza în care dreptul național impune instanței de trimitere să permită unui resortisant al statului membru de care aparține instanța respectivă să beneficieze de aceleași drepturi ca cele conferite de dreptul Uniunii resortisantului unui alt stat membru aflat în aceeași situație (a se vedea în acest sens Hotărârea Guimont, C-448/98, EU:C:2000:663, punctul 23, Hotărârea Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, EU:C:2006:208, punctul 29, precum și Hotărârea Cipolla și alții, C-94/04 și C-202/04, EU:C:2006:758, punctul 30) sau atunci când cererea de decizie preliminară privește dispoziții de drept al Uniunii la care dreptul național al unui stat membru face trimitere pentru a determina normele aplicabile unei situații pur interne din acel stat (a se vedea în acest sens printre altele Hotărârea Dzodzi, C-297/88 și C-197/89, EU:C:1990:360, punctul 36, Hotărârea Poseidon Chartering, C-3/04, EU:C:2006:176, punctul 15, și Hotărârea Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, punctul 21).
- 40 În speță, trebuie să se constate că toate elementele litigiului principal se situează în interiorul unui singur stat membru, în condițiile în care acest litigiu are ca obiect o procedură de executare silită a unei creanțe născute dintr-un contract de credit însoțit de o garanție ipotecară încheiat între resortisanți români și o bancă română, desfășurată de o societate română, deținătoare a acestei creanțe.

- 41 Or, nu reiese din cererea de decizie preliminară că instanța de trimitere trebuie să acorde părților din litigiul principal, în temeiul dreptului național, un tratament care să fie stabilit în funcție de cel acordat, în temeiul dreptului Uniunii, unui operator economic dintr-un alt stat membru aflat în aceeași situație. Nu rezultă nici că instanța ar trebui să se întemeieze pe o interpretare a normelor din dreptul Uniunii pentru a stabili conținutul dreptului național aplicabil în speță.
- 42 În consecință, întrucât decizia de trimitere nu oferă suficiente elemente concrete pentru stabilirea unei legături între articolele 49 TFUE și 56 TFUE și legislația națională aplicabilă în împrejurările din litigiul principal, în care toate elementele se situează în interiorul statului membru în cauză, a cincea întrebare este inadmisibilă.

Cu privire la a treia întrebare

- 43 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, astfel cum este garantat la articolul 47 din cartă, trebuie interpretat în sensul că se opune unei dispoziții naționale precum articolul 120 din Ordonanța de Urgență nr. 99, care prevede că contractele de credit încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii.
- 44 În ceea ce privește cerințele care rezultă din protecția drepturilor fundamentale, potrivit unei jurisprudențe constante, acestea sunt obligatorii pentru statele membre atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii (a se vedea Ordonanța Asparuhov Estov și alții, C-339/10, EU:C:2010:680, punctul 13, precum și Ordonanța Chartry, C-457/09, EU:C:2011:101, punctul 22).
- 45 De asemenea, articolul 51 alineatul (1) din cartă prevede că dispozițiile acesteia se adresează statelor membre numai în cazul în care ele pun în aplicare dreptul Uniunii. Articolul 6 alineatul (1) TUE și articolul 51 alineatul (2) din cartă precizează că dispozițiile acesteia din urmă nu extind în niciun mod competențele Uniunii stabilite de tratate.
- 46 Or, pe de o parte, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 32 și 42 din prezenta ordonanță, nici dispozițiile Directivelor 93/13 și 2008/48, nici articolele 49 TFUE și 56 TFUE nu sunt aplicabile litigiului principal.
- 47 Pe de altă parte, decizia de trimitere nu cuprinde niciun element concret care să permită să se considere că obiectul cauzei principale are legătură cu alte dispoziții ale dreptului Uniunii sau se referă la o reglementare națională care pune în aplicare dreptul Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă.
- 48 În consecință, Curtea este vădit incompetentă pentru a răspunde la a treia întrebare adresată de instanța de trimitere.
- 49 Fără a fi necesară examinarea celei de a șasea întrebări, rezultă din ansamblul acestor considerații că, în temeiul articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, pe de o parte, Curtea este vădit incompetentă să răspundă la a treia întrebare preliminară și, pe de altă parte, a cincea întrebare este vădit inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) dispune:

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, precum și Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului nu sunt aplicabile litigiului principal.

În plus, pe de o parte, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este vădit necompetentă să răspundă la a treia întrebare preliminară adresată de Judecătoria Câmpulung (România) prin decizia din 25 februarie 2014; pe de altă parte, a cincea întrebare preliminară adresată de aceeași instanță este vădit inadmisibilă.

Semnături